

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

7 Απριλίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 2299

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΓΓΑΔΔΤ 280/6210

Πρόσθετες προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και κωλύματα για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για την υποστήριξη των Οργάνων Διαχείρισης Κινδύνων, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22Γ και την παρ. 4 του άρθρου 22Η του ν. 4795/2021.

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

Τις διατάξεις:

α) Της παρ. 4 του άρθρου 22Γ και της παρ. 4 του άρθρου 22Η του ν. 4795/2021 (Α' 62), όπως τα άρθρα αυτά προστέθηκαν με τα άρθρα 22 και 27 αντίστοιχα του ν. 5013/2023 «Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις»,

β) του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),

γ) του Κεφαλαίου Ε' του Μέρους Β' του ν. 4849/2021 «Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του ρυθμιστικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας του υπαίθριου εμπορίου και λοιπές επείγουσες διατάξεις» (Α' 207),

δ) του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147),

ε) της περ. (θ) της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3469/2006 «Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις» (Α' 131),

στ) του Κεφαλαίου ΙΑ' «Ψηφιακή Διαφάνεια - Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ» του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2012 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184),

ζ) της περ. (ε) της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ)-δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143),

η) του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133),

θ) του π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181),

ι) του π.δ. 133/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης» (Α' 161),

ια) του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119),

ιβ) του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121),

ιγ) του π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123),

ιδ) του π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2).

2. Την υπό στοιχεία οικ. 11699/19.5.2020 απόφαση του Διοικητή «Οργανισμός της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.)» (Β' 1991).

3. Την υπ' αρ. 20355/4.7.2022 απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας με θέμα «Ανανέωση θητείας Επικεφαλής της Μονάδας Επιθεωρήσεων και Ελέγχων της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.)».

4. Την υπό στοιχεία Υ12/15.7.2022 απόφαση του Πρωθυπουργού με θέμα «Αποδοχή παραίτησης του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας» (ΥΟΔΔ 601).

5. Την υπό στοιχεία οικ. 22161/16.7.2022 απόφαση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας με θέμα: «Ανάληψη καθηκόντων της Επικεφαλής της Μονάδας Επιθεωρήσεων και Ελέγχων της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας σε θέση αναπληρωτή Διοικητή».

6. Το γεγονός ότι με τις διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 90 του ν. 4622/2019 (Α' 133) ορίζεται ότι «14. Σε περίπτωση καθυστέρησης επιλογής του Διοικητή μετά από τη λήξη της θητείας του ή σε περίπτωση πρόωρης λήξης της θητείας αυτού [...], για το χρονικό διάστημα από τη λήξη της θητείας του μέχρι το διορισμό του διαδόχου του [...], αναπληρώνεται από τον Επικεφαλής της Μονάδας Επιθεωρήσεων και Ελέγχων της Αρχής για όλες τις έννομες συνέπειες».

7. Την υπό στοιχεία 12627 ΕΞ 2023/27.3.2023 γνώμη της Αναπληρώτριας Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 22Η του ν. 4795/2021, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 5013/2023.

8. Την υπό στοιχεία ΔΙΠΔΑ/Φ4Π/27/οικ.4562/22.3.2023 εισήγηση της Προϊσταμένης της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών βάσει της περ. ε της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), σύμφωνα με την οποία η έκδοση της παρούσας απόφασης δεν προκαλεί δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1 Προϋποθέσεις

1. Για την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών υποστήριξης των Οργάνων Διαχείρισης Κινδύνων του άρθρου 22Γ του ν. 4795/2021 από φορέα του δημόσιου τομέα που υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του Μέρους Α' του ίδιου νόμου ή της άσκησης της λειτουργίας διαχείρισης κινδύνων σε ΟΤΑ α' βαθμού που δεν πληρούν τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 9 του ανωτέρω νόμου, όπως αυτά προσδιορίζονται με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 79 αυτού, σε φυσικό πρόσωπο, πέραν των οριζόμενων στις οικείες διατάξεις του ν. 4412/2016 καθώς και στις ειδικές διατάξεις που τυχόν διέπουν την ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών σε κάθε ως άνω φορέα του δημόσιου τομέα, πρέπει, με την επιφύλαξη της παρ. 2, να πληρούνται κατ' ελάχιστο οι παρακάτω επιπλέον προϋποθέσεις σωρευτικά:

Τα προς επιλογή φυσικά πρόσωπα:

α) Να είναι Έλληνες πολίτες ή πολίτες κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτων χωρών σύμφωνα και με τις ειδικές διατάξεις που τυχόν διέπουν την ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών σε κάθε φορέα. Για τους πολίτες άλλων πλην της Ελλάδας κρατών απαιτείται άριστη γνώση της ελληνικής γλώσσας, η οποία αποδεικνύεται με το Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας επιπέδου Γ2, που χορηγείται από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (ν. 4027/2011, άρθρο 9). Επίσης αποδεικνύεται με αντίστοιχο πιστοποιητικό του Σχολείου της Ελληνικής Γλώσσας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το οποίο χορηγείται ύστερα από σχετική εξέταση του υποψηφίου ή από άλλη σχολή ή σχολείο Ελληνικής Γλώσσας.

β) Να είναι κάτοχοι πτυχίου ή διπλώματος ανώτατης εκπαίδευσης πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού τομέα της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ή ακαδημαϊκά ισοδύναμου τίτλου σπουδών της αλλοδαπής.

γ) Να έχουν ειδίκευση σε θέματα διαχείρισης κινδύνων ή/και εσωτερικού ελέγχου ή/και ελεγκτικής, όπως αυτή τεκμηριώνεται από την κατοχή σχετικού πτυχίου ή μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου σπουδών, ή/και πιστοποίησης όπως CRM - Certified Risk Manager ή CRISC - Certification in Risk and Informations Systems Control ή PMI-RMP - Risk Management Professional ή RIMS-CRMP - Certified Risk Management Professional ή FRM - Financial Risk Management ή RIMAP - European Risk Management Professional Certification ή C-CRO - Certified Chief Risk Officer ή C-ORO - Certified Operational Risk Officer ή

ARM - Associate in Risk Management ή CIA - Certified Internal Auditor ή CFE - Certified Fraud Examiner ή CGAP - Certified Government Auditing Professional, ή CCSA - Certified in Control Self - Assessment, ή CRMA - Certified in Risk Management Assurance, ή CFSA - Certified Financial Services Auditor ή QIAL - Qualified in Internal Audit Leadership, CISA - Certified Information Systems Auditor, ή BEAC - Certifications for Environmental, Health and Safety Auditors ή/και πιστοποίησης ορκωτού ελεγκτή (ACCA, ΙΕΣΟΕΛ).

δ) Να διαθέτουν αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία τουλάχιστον τριών (3) ετών τα τελευταία δέκα (10) έτη στη διαχείριση κινδύνων σε φορείς του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα, η οποία πιστοποιείται από σχετικές συμβάσεις ή παραστατικά παροχής υπηρεσιών που να καλύπτουν ενδεικτικώς τη χρονική διάρκεια και το είδος της εμπειρίας. Προς απόδειξη της επαγγελματικής εμπειρίας εκτός των ανωτέρω, ο υποψήφιος ανάδοχος προσκομίζει πίνακα με τις υπηρεσίες διαχείρισης κινδύνων που παρέχει ή έχει παράσχει με στοιχεία για το περιεχόμενο των υπηρεσιών (όπως σύντομη περιγραφή υπηρεσιών, χρόνος παροχής υπηρεσιών διαχείρισης κινδύνων, βεβαιώσεις εργοδότη, καταστάσεις ενσήμων). Σε περίπτωση παροχής υπηρεσίας σε φορέα του δημόσιου τομέα, ο υποψήφιος ανάδοχος προσκομίζει επιπλέον τα πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής και καλής εκτέλεσης υπηρεσιών ή βεβαίωση καλής εκτέλεσης όταν η υπηρεσία βρίσκεται σε εξέλιξη. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να καθορίζει επιπλέον προϋποθέσεις επαγγελματικής εμπειρίας σε συγκεκριμένο αντικείμενο.

ε) Να είναι εγγεγραμμένα στο οικείο επαγγελματικό μητρώο του κράτους που είναι εγκατεστημένα, εφόσον κατά την κείμενη νομοθεσία, απαιτείται η εγγραφή τους για την υπό ανάθεση υπηρεσία.

2. Σε περίπτωση που δεν πληρούται το κριτήριο της περ. (γ) της παρ. 1, τότε η απαιτούμενη επαγγελματική εμπειρία της περ. (δ) της ίδιας παραγράφου διαμορφώνεται σε τουλάχιστον πέντε (5) έτη εντός των τελευταίων δέκα (10) ετών, με την υποχρέωση απόδειξης αυτής κατά αντιστοιχία με τα προβλεπόμενα στην ίδια περίπτωση της παρ. 1.

3. Για την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών υποστήριξης των Οργάνων Διαχείρισης Κινδύνων του άρθρου 22Γ του ν. 4795/2021 από φορέα του δημόσιου τομέα που υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του Μέρους Α' του ίδιου νόμου ή της άσκησης της λειτουργίας διαχείρισης κινδύνων σε ΟΤΑ α' βαθμού που δεν πληρούν τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 9 του ανωτέρω νόμου, όπως αυτά προσδιορίζονται με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 79 αυτού σε νομικό πρόσωπο, πέραν των οριζόμενων στις οικείες διατάξεις του ν. 4412/2016 καθώς και στις ειδικές διατάξεις που τυχόν διέπουν την ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών σε κάθε ως άνω φορέα του δημόσιου τομέα, πρέπει να πληρούνται κατ' ελάχιστο οι παρακάτω επιπλέον προϋποθέσεις σωρευτικά:

Τα προς επιλογή νομικά πρόσωπα:

α) Άσκηση συναφούς οικονομικής δραστηριότητας

Να ασκούν κύρια οικονομική δραστηριότητα συναφή με το αντικείμενο της διαχείρισης κινδύνων, όπως ελε-

γκτική, συμβουλευτική ή λογιστική, η οποία προκύπτει από έγγραφο του taxisnet στο οποίο θα αναφέρονται οι κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ), οι οποίοι έχουν δηλωθεί με εμπρόθεση δήλωση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. πριν την έναρξη άσκησης της επικαλούμενης συναφούς, με το αντικείμενο της διαχείρισης κινδύνου, αποδεδειγμένης οικονομικής δραστηριότητας της περ. γ κατωτέρω.

β) Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

Να παρέχουν στοιχεία όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκειά τους, σύμφωνα με τον ν. 4412/2016, και τις σχετικές Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

γ) Επαρκής προηγούμενη οικονομική δραστηριότητα

Να διαθέτουν πρόσφατη αποδεδειγμένη οικονομική δραστηριότητα συναφή με το αντικείμενο της διαχείρισης κινδύνων, τουλάχιστον τριών (3) ετών τα τελευταία δέκα (10) έτη σε φορείς του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα. Προς απόδειξη της εν λόγω δραστηριότητας προσκομίζουν πίνακα με τις σχετικές υπηρεσίες διαχείρισης κινδύνων που παρέχουν ή έχουν παράσχει με στοιχεία για το περιεχόμενο των υπηρεσιών (όπως σύντομη περιγραφή υπηρεσιών, χρόνος παροχής υπηρεσιών διαχείρισης κινδύνων, βεβαιώσεις αναθετούσων αρχών). Σε περίπτωση παροχής υπηρεσίας σε φορέα του δημόσιου τομέα, τα νομικά πρόσωπα προσκομίζουν τα πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής και καλής εκτέλεσης υπηρεσιών ή βεβαίωση καλής εκτέλεσης όταν η υπηρεσία βρίσκεται σε εξέλιξη. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να καθορίζει επιπλέον των ανωτέρω προϋποθέσεις.

δ) Τεχνική και επαγγελματική επάρκεια

Να παρέχουν στοιχεία προς τεκμηρίωση της τεχνικής και επαγγελματικής τους επάρκειας.

Ειδικότερα, ο επικεφαλής της ομάδας έργου πρέπει να διαθέτει σωρευτικά:

δα) τεκμηριωμένη γνώση στο αντικείμενο της διαχείρισης κινδύνων, σύμφωνα με τα οριζόμενα περ. (γ) της παρ. 1 του παρόντος άρθρου,

δβ) τεκμηριωμένη διετή (2) προϋπηρεσία σε υπηρεσίες διαχείρισης κινδύνων, και εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο από την αναθέτουσα αρχή και σε εξειδικευμένο αντικείμενο υπηρεσιών.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται, κατά την κρίση της, να ορίσει πιο εξειδικευμένες προϋποθέσεις για τον επικεφαλής και τα μέλη της ομάδας έργου.

4. Στην περίπτωση που δεν πληρούνται το κριτήριο της περ. (γ) της παρ. 3, η απαιτούμενη στο στοιχείο (δβ) της περ. (δ) της ίδιας παραγράφου προϋπηρεσία, ορίζεται στα τρία (3) έτη.

Άρθρο 2

Υποχρεώσεις Αναδόχου

1. Οι υπηρεσίες που προσφέρει ο ανάδοχος πρέπει να υλοποιούνται σύμφωνα τις διατάξεις που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις, τον ν. 4795/2021 και τις οργανικές διατάξεις εκάστου φορέα, λαμβάνοντας υπόψη τα γενικώς αποδεκτά Πρότυπα, καθώς και τις μεθοδολογίες, τα πρότυπα Πολιτικής και Πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και κάθε άλλη κατευθυντήρια οδηγία ή εγκύκλιο που εκδίδει η Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα με τα οποία συνάπτονται συμβάσεις για την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης των Οργάνων Διαχείρισης Κινδύνων ή της άσκησης της λειτουργίας διαχείρισης κινδύνων σε ΟΤΑ α' βαθμού που δεν πληρούν τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 9 του ανωτέρω νόμου, όπως αυτά προσδιορίζονται με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 79 αυτού, δεσμεύονται ως ανάδοχοι για την πλήρη και άρτια εκτέλεση των συμβατικών τους υποχρεώσεων και ότι δεν πρόκειται να ενεργήσουν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της υπηρεσίας σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων.

2. Οι ανάδοχοι έχουν επιπρόσθετα υποχρέωση για:

α) Οργάνωση της παροχής της υπηρεσίας

Καθ' όλη τη διάρκεια του έργου ο ανάδοχος αναφέρεται στον Προϊστάμενο της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων ή στον Επικεφαλής της Ομάδας Διαχείρισης Κινδύνων ή στον Διαχειριστή Κινδύνων και οφείλει να ακολουθεί τις δοθείσες από αυτόν κατευθύνσεις και οδηγίες. Στην περίπτωση των ΟΤΑ α' βαθμού που δεν πληρούν τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 4795/2021, όπως αυτά προσδιορίζονται με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 79 αυτού, ο ανάδοχος αναφέρεται στον επικεφαλής του οικείου ΟΤΑ α' βαθμού και οφείλει να ακολουθεί τις δοθείσες από αυτόν κατευθύνσεις και οδηγίες.

Ο τρόπος εκτέλεσης της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων φυσικής παρουσίας στις εγκαταστάσεις της αναθέτουσας αρχής, καθώς και οι υποχρεώσεις του αναδόχου σχετικά με την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων, με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Εφόσον ο ανάδοχος είναι νομικό πρόσωπο, η σύνθεση της ομάδας καθώς και ο τρόπος εκτέλεσης της υπηρεσίας συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων φυσικής παρουσίας στις εγκαταστάσεις της αναθέτουσας αρχής, καθορίζονται εξ αρχής και προσαρμόζονται στις ανάγκες (των ποιοτικών χαρακτηριστικών) κάθε φορέα. Για την επίτευξη της βέλτιστης επικοινωνίας και του βέλτιστου αποτελέσματος στην εκτέλεση της υπηρεσίας, ο ανάδοχος- νομικό πρόσωπο ορίζει, πλέον της ομάδας, και υπεύθυνο αυτής, ο οποίος θα είναι αρμόδιος για τον συντονισμό των εργασιών και την επικοινωνία με τη Διοίκηση της αναθέτουσας αρχής και το όργανο Διαχείρισης Κινδύνων του φορέα.

β) Υποβολή δήλωσης περί μη σύγκρουσης συμφερόντων

Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κατά το στάδιο υπογραφής της σύμβασης, υποχρεούνται να προσκομίσουν δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4412/2016, στις ειδικές διατάξεις που τυχόν διέπουν την ανάθεση υπηρεσιών σε κάθε φορέα καθώς και στο άρθρο 4 της παρούσας. Στην περίπτωση που ο ανάδοχος είναι νομικό πρόσωπο υποχρεούται να προσκομίσει δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων τόσο για τα μέλη της Διοίκησης αυτού όσο και για τα μέλη της ομάδας έργου.

γ) Τήρηση της εμπιστευτικότητας

Καθ' όλη τη διάρκεια της υπηρεσίας και για διάστημα επτά (7) ετών μετά τη λήξη ή λύση της σύμβασης, ο ανάδοχος, και στην περίπτωση που αυτός είναι νομικό πρόσωπο όλα τα μέλη της Διοίκησης και της ομάδας έργου, τηρούν την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που περιέχονται σε γνώση τους κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των συμβατικών τους υποχρεώσεων και υποχρεούνται να μη γνωστοποιούν σε οποιοδήποτε τρίτο, οποιαδήποτε έγγραφα ή πληροφορίες που περιέχονται σε γνώση τους κατά την εκτέλεση των συμβατικών τους υποχρεώσεων ή εξ αφορμής αυτών. Ο ανάδοχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να μη γνωστοποιήσει μέρος ή το σύνολο του περιεχομένου της υπηρεσίας που πρόκειται να εκτελέσει χωρίς την προηγούμενη έγγραφη έγκριση του επικεφαλής του φορέα, εκτός εάν υποχρεούται προς τούτο από το νόμο.

δ) Ανάθεση σε υπεργολάβο

Απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση η ανάθεση του συνόλου της ανατιθέμενης υπηρεσίας σε υπεργολάβο. Σε περίπτωση που απαιτείται η ανάθεση μέρους αυτής, θα πρέπει να υπάρχει προηγούμενη έγκριση της αναθέτουσας αρχής.

ε) Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και διαβαθμισμένων πληροφοριών

Για τον ανάδοχο ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 22Ε του ν. 4795/2021 περί της πρόσβασης των Οργάνων Διαχείρισης Κινδύνων. Ο ανάδοχος πρέπει να συμμορφώνεται καθ' όλο το χρόνο παροχής της υπηρεσίας, αλλά και μετά τη λήξη της ή την για οποιοδήποτε λόγο λύση της σύμβασης με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται κατά τη διάρκεια της παροχής των υπηρεσιών του (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων και ν. 4624/2019, Α' 137) για λογαριασμό του φορέα. Επίσης, έχει τις ειδικότερες υποχρεώσεις αποχής από επεξεργασία συγκεκριμένων τύπων πληροφοριών και στοιχείων, ως απορρέουν από τις ειδικές διατάξεις που περιορίζουν την πρόσβαση ιδιωτών σε ηλεκτρονικά/φυσικά στοιχεία, αρχεία, έγγραφα του φορέα, όπως το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και οι διατάξεις που αφορούν:

- Την εθνική ασφάλεια, άμυνα, δημόσια τάξη, εξωτερική πολιτική και ασφάλεια πληροφοριακών συστημάτων,
- το στατιστικό, εμπορικό, βιομηχανικό, επιχειρηματικό, επαγγελματικό, εταιρικό, τελωνειακό και φορολογικό απόρρητο,

- την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από κλοπή, λεηλασία, βανδαλισμό, λαθρανασκαφή, αρχαιοκαπηλία, και γενικά την αποφυγή έκθεσης σε κίνδυνο κινητών και ακινήτων μνημείων και χώρων που προστατεύονται βάσει του ν. 3028/2002 (Α' 153),

- την προστασία υποδομών ζωτικής σημασίας, όπως αυτές οριοθετούνται στις περ. α' και δ' του άρθρου 2 του π.δ. 39/2011 (Α' 104), και καθορίζουν στοιχεία στα οποία η πρόσβαση απαγορεύεται ή περιορίζεται λόγω ευαίσθητων πληροφοριών,

- λογότυπους, εμβλήματα και σήματα.

Άρθρο 3

Κωλύματα - λόγοι αποκλεισμού

1. Πέραν των οριζόμενων στις διατάξεις του ν. 4412/2016, καθώς και στις ειδικές διατάξεις που τυχόν διέπουν την ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών σε κάθε φορέα, αποκλείονται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης ανάθεσης υπηρεσιών διαχείρισης κινδύνων ή θεμελιώνεται λόγος μεταγενέστερης έκπτωσης εκ της σύμβασης, για φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή τις θυγατρικές εταιρείες αυτών, εφόσον:

α) έχουν αναλάβει, κατά την προηγούμενη διετία, έργα ή υπηρεσίες ή έχουν οποιαδήποτε συμβατική ή άλλη έννομη σχέση από την οποία δημιουργείται αμοιβαιότητα συμφερόντων με την αναθέτουσα αρχή ή εποπτευόμενο από αυτή φορέα, και διακυβεύεται η ανεξαρτησία τους. Ενδεικτικώς, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συμμετέχει στην ως άνω διαδικασία ανάθεσης των συνολικών υπηρεσιών που συνεχονται με τη λειτουργία της διαχείρισης κινδύνων της αναθέτουσας αρχής (ΟΤΑ α' βαθμού που δεν πληρούν τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 4795/2021, όπως αυτά προσδιορίζονται με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 79 αυτού) ή της παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών στα αντίστοιχα Όργανα Διαχείρισης Κινδύνων, δεν δύναται παράλληλα ή κατά την προηγούμενη διετία:

i) Να παρέχει ή να έχει παράσχει υπηρεσίες ορκωτού ελεγκτή,

ii) να παρέχει ή να έχει παράσχει λογιστικές υπηρεσίες,

iii) να παρέχει ή να έχει παράσχει υπηρεσίες ανάπτυξης ή παραμετροποίησης λογισμικού,

iv) να εκπροσωπεί ή να έχει εκπροσωπήσει την αναθέτουσα αρχή προς τρίτους,

v) να συμμετέχει ή να έχει συμμετάσχει στην Επιτροπή Ελέγχου, ή στη Διοίκηση της αναθέτουσας αρχής, μέχρι και το επίπεδο του Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ή αντίστοιχου επιπέδου,

vi) να συμμετέχει ή να έχει συμμετάσχει στη διαδικασία καταγραφής ή ανασχεδιασμού διαδικασιών του ίδιου φορέα.

Δεν συνιστά κώλυμα ή λόγο αποκλεισμού η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στα υπό στοιχεία ii, iii και vi.

β) έχουν αναλάβει για χρονική περίοδο πέντε (5) συνεχόμενων ετών υπηρεσίες διαχείρισης κινδύνων ή ελεγκτικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου στον ίδιο φορέα. Στην περίπτωση αυτή έχουν δυνατότητα εκ νέου προσφοράς των σχετικών υπηρεσιών στον ίδιο φορέα μετά την παρέλευση δύο (2) συνεχόμενων ετών από τη λήξη της τελευταίας σύμβασης αυτών,

γ) τελούν υπό πτώχευση ή έχουν υποβάλει σχετική αίτηση πτώχευσης ή παύσης πληρωμών σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 79 επ. του ν. 4738/2020 (Α' 207) εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα, ή έχουν υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ως προς τα νομικά πρόσωπα, ή τελούν υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα, ή έχουν υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού για νομικά πρόσωπα, ή έχουν αναστείλει τις επιχειρηματικές ως προς τα νομικά πρό-

σωπα ή επαγγελματικές τους δραστηριότητες ως προς τα φυσικά πρόσωπα, ή έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα και δεν τηρούν τους όρους αυτής ή βρίσκονται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε ειδικές διατάξεις νόμου,

δ) έχει αποδειχθεί με κατάλληλα μέσα η αθέτηση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο Μέρος Α' του ν. 4795/2021 και στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων,

ε) με την επιφύλαξη της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α' 93) περί ποινικών κυρώσεων και άλλων διοικητικών συνεπειών, υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι έχουν συνάψει συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην Ελληνική Επικράτεια ή στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

στ) έχουν επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,

ζ) έχουν κριθεί τελεσίδικα ένοχοι εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων, κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχουν αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79 του ν. 4412/2016 περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης,

η) επιχειρούν να επηρεάσουν με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσουν εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να τους αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχουν με απατηλό τρόπο παραπλανητικές πληροφορίες που ενδεχομένως επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν στον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

θ) έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά τους, όπως είναι για παράδειγμα, οι παραβιάσεις των κανόνων περί ανταγωνισμού ή περί δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ή ακόμα και η παραβίαση ενός επαγγελματικού κώδικα δεοντολογίας ή ενός κανόνα που επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις ή παραβιάσεις υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας.

2. Πέραν των οριζόμενων στις διατάξεις του ν. 4412/2016, εφόσον τα φυσικά πρόσωπα:

α) έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή και στην υπηρεσία), απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, απιστία δικηγόρου, δωροδοκία, καταπίεση, απιστία περι-

την υπηρεσία, παράβαση καθήκοντος, καθ' υποτροπή συκοφαντική δυσφήμιση, καθώς και για οποιοδήποτε έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, ή

β) είναι υπόδικοι που έχουν παραπεμφθεί με τελεσίδικο βούλευμα για κακούργημα ή για πλημμέλημα της ανωτέρω περίπτωσης (α), ή

γ) έχουν στερηθεί, λόγω καταδίκης, τα πολιτικά τους δικαιώματα και για όσο χρόνο διαρκεί η στέρηση αυτή, ή δ) τελούν υπό στερητική δικαστική συμπαράσταση (πλήρη ή μερική), υπό επικουρική δικαστική συμπαράσταση (πλήρη ή μερική) και υπό τις δύο αυτές καταστάσεις, ή

ε) έχουν οποιαδήποτε υπαλληλική σχέση ή σχέση μόνιμης εργασίας με φορείς του δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4795/2021 ή είναι μέλη της Επιτροπής Ελέγχου ή του Διοικητικού Συμβουλίου ή των διοικήσεων των εν λόγω φορέων ή θυγατρικών τους, μέχρι το επίπεδο του Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ή αντίστοιχο ή έχουν απολυθεί από θέση δημόσιας υπηρεσίας ή Ο.Τ.Α. ή άλλου νομικού προσώπου του δημόσιου τομέα, λόγω επιβολής της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης ή λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας για σπουδαίο λόγο, οφειλόμενο σε υπαιτιότητα του εργαζομένου. Σε περίπτωση απόλυσης για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, πρέπει να έχει παρέλθει πενταετία για να αρθεί το σχετικό κώλυμα, συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού ή μεταγενέστερης έκπτωσης εκ της συμβάσεως, αυτών.

Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση που τα φυσικά πρόσωπα είναι μέλη της ομάδας έργου του αναδόχου νομικού προσώπου, ο ανάδοχος υποχρεούται στην αντικατάσταση του εν λόγω μέλους, οποτεδήποτε οι λόγοι αυτοί προκύψουν.

Άρθρο 4

Σύγκρουση Συμφερόντων

1. Πέραν των οριζόμενων στις διατάξεις του ν. 4412/2016, καθώς και στις ειδικές διατάξεις που τυχόν διέπουν την ανάθεση υπηρεσιών σε κάθε φορέα, σύγκρουση συμφερόντων συντρέχει όταν ο ανάδοχος ή μέλος της ομάδας έργου του αναδόχου ή μέλος της Διοίκησης αυτού έχει άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον, το οποίο θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας και ιδίως όταν ο ανάδοχος, ή μέλος της ομάδας έργου ή μέλος της Διοίκησης του αναδόχου οικονομικού φορέα είναι σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου μέχρι και τέταρτου βαθμού με μέλη του προσωπικού, της Διοίκησης ή της Επιτροπής Ελέγχου της αναθέτουσας αρχής ή έχει ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιαίτερη σχέση ή εχθρότητα με τους ανωτέρω.

2. Όταν υφίστανται καταστάσεις της παρ. 1, που απομειώνουν ή/και παρεμποδίζουν την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία των φυσικών προσώπων - αναδόχων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, τα φυσικά αυτά πρόσωπα αποκλείονται από τη διαδικασία σύνα-

ψης της σύμβασης ανάθεσης υπηρεσιών διαχείρισης κινδύνων ή εκπίπτουν μεταγενέστερα εκ της συμβάσεως.

3. Σε περίπτωση που κάποια από τις καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων της παρ. 1 συντρέχει για φυσικό πρόσωπο, μέλος της Διοίκησης του ανάδοχου νομικού προσώπου, αυτό αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης ανάθεσης υπηρεσιών διαχείρισης κινδύνων ή εκπίπτει μεταγενέστερα εκ της συμβάσεως.

4. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που οι καταστάσεις της παρ. 1 υφίστανται για φυσικό πρόσωπο - μέλος της ομάδας έργου του αναδόχου, ο ανάδοχος υποχρεούται στην αντικατάσταση του μέλους αυτού, οποτεδήποτε αυτή προκύψει.

Άρθρο 5

Χρόνος συνδρομής και δυνατότητα πρόβλεψης πρόσθετων προϋποθέσεων και κωλυμάτων/λόγων αποκλεισμού

1. Οι ως άνω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν και τα κωλύματα-λόγοι αποκλεισμού να μην υφίστανται, τόσο κατά το χρόνο λήξης της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων συμμετοχής όσο και κατά το χρόνο έναρξης της συνεργασίας με τον εκάστοτε φορέα, μέχρι το χρόνο λήξης της ισχύος της σύμβασης.

2. Πέραν των ελάχιστων προϋποθέσεων, υποχρεώσεων και κωλυμάτων όπως αυτά ορίζονται από την παρούσα, η αναθέτουσα αρχή δύναται, κατά την κρίση της, να ορίσει πιο εξειδικευμένες προϋποθέσεις, καθώς και κριτήρια ποιοτικής επιλογής που μπορεί να αφορούν:

- α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,
- β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, και
- γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Άρθρο 6

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 6 Απριλίου 2023

Οι Υπουργοί

Οικονομικών

Εσωτερικών

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

